

BLAD FOR DE FAGLIGE SAMMENSLUTNINGER VED FORBEREDELSESKURSERNE

INDHOLD:

TEMA

Den vederhæftige voksenunderviser
af Bjarne Gorm Hansen, VUC Ballerup

Lærerfunktioner – i en erfarings- og konsbevidst pædagogisk praksis?
af Karen Borgnakke, DLH

Udfordringer til voksenuddannelsescentrene – i lyset af den nye job- og uddannelses-tilbudsordning
af Inken Meinertz, KAD

»Uddannelsesfilosofi« og underviserkvalifikationer
af Harald Børsting, SID

Tematisk matematikundervisning – folkelig oplysning eller pandekageregning?
af Annalisa Tams, VUJst

DE FAGLIGE SAMMENSLUTNINGER

SPD - Sammenslutningen af
Prøveforberedende Danskiserere

Forslaget til voksendansk
af Ole Togeby

SPD kursus i Randers

Vederhæftig og kreativ skriftlig fremstilling

Studie- og lederforeningen

Årsberetning

SPF - Sammenslutningen af
Prøveforberedende Fremmedsprogslærere

Årsberetning

FORUM

Skrålys over betænkningen om Almen Voksenuddannelse
af Slen Clod-Poulsen, Institut for pædagogik
KU

Det er bare min mening om værksstedet

af Axel Beck Nielsen

Er BFU uddannelsesreligion og offentlig soldepolitik?

af Axel Ravn, VUC Holbæk

KURSUS-MYT 189

6. ÅRGANG
APRIL 1989

DAUF

DANSK AFTEN- OG UNGDOMSSKOLE FORENING
CHRISTIANSBORGGADE 1 ST. TV. · 1.558 KØBENHAVN V
TELEFON 01-11 44 66 · GIRO 601 08 14

ner ikke kan føres ud i livet. Matematiklærere vil måske i bred stil indrette sig på det nye ved at udskifte den gamle matematikbog med en ny tematisk opbygget bog, mens de i øvrigt gør som altid og afventer de vejledende prøver som rette-snor. Hvis ikke vi som matematiklærere forstår, at der med udgangspunkt i det hverdagsrelaterede, i hverdagsproget, i hverdags erfaringerne lægges op til en undervisning, der hæver sig over det regnemæssige, – og hvis ikke dette følges op af dertil svarende prøvekrav og det nødvendige timetal, vil faget uden tvivl degenerere til »pandekagerregning«. Vi vil alle være skyldige i at svigte de kortuddannede og hjælpe med til den tendens, som Vagn Lundsgaard Hansen (i rapporten fra statens humanistisk forskningsråds konference) peger på: at i fremtiden vil skellet komme til at gå mellem de, der kan abstrahere, formulere og ræsonnere matematisk og de, hvis undervisning slutter med en matematisk viden opnået i middelalderen.

Vi vil alle være skyldige i ikke at gøre matematikundervisningen til folkelig oplysning sådan som der reelt i Grundtvigs ånd er lagt op. Måtte alle gode intentioner blive opfyldt i en ærlig vilje til at løse de problemer, som rejstes strukturelt, psykologisk og pædagogisk, når den nye læseplan for matematik skal føres ud i livet.

Litteratur:

Bent Christiansen m.fl.: *Matematik 65*, Munksgaard 1965.
Ole Skovsmose: *Kritik – undervisning og matematik*, LM 1984.
Ole Skovsmose: *Fremtid i matematikundervisningen*, KURSUS-nyt 2/88.
Ole Skovsmose: *Initiativområder inden for matematikkens didaktik*: *Matematik, Undervisning, rapp. fra statens hum. forskningsråds konference*, AUC 88.
Vagn Lundsgaard Hansen: *Ren og anvendt matematik i de videregående teknisk-naturvidenskabelige uddannelser, samme rapport om Matematik*, AUC 88.

Meddelelser fra de faglige sammenslutninger

SPD Sammenslutningen af Prøveforberedende Danskere

Forslaget til voksenskole

Af Ole Togeby

Der er nu kommet et nyt forslag til bekendtgørelse for faget dansk ved de prøveforberedende voksenundervisning til erstatning for et tidligere ikke så gennemarbejdet forslag, som åbenbart heller ikke blev bifaldet de rette steder. Det er planen at eksamen ved de prøveforberedende voksenundervisning ikke skal være den samme som ved folkeskolens afgangsprøve – og det er i sig selv en god ting. Voksenundervisning er nemlig af en helt anden karakter end undervisningen i folkeskolens ældste klasser, og ek-samen har også et andet sigte.

TRIN OG FORLØB

Der er så nu kommet et andet forslag til fagbeskrivelse, men heller ikke dette forslag synes at være resultatet af en virkelig analyse af mål og midler i danskundervisningen. Der deles op i to trin: grunddansk med en efterfølgende stop-prøve, og dansk 2, som så er delt op i to forløb: dansk sprog/kommunikation og dansk litteratur.

For det første kan man undre sig over navnene; hvorfor laver man ikke navne der viser hvad det går ud på: dansk 1 og dansk 3, eller grunddansk og overbygningsdansk. Og hvorfor fabrikere et så håbløst navn som dansk sprog/kommunikation?

nikation, som dels er tvetydigt (er det kommunikation kun på dansk?), dels er umuligt at sige eller bruge til daglig. Der er i det øvrige danske uddannelses-system en tradition for at dele danskfaget og i litteratur og sprog, således at sprog også omfatter læsning af ikke fiktive tekster, sproglære og skriftlig og mundtlig fremstilling. Hvorfor kan man ikke bruge disse ord?

For det andet kan man undre sig over hvad meningen er med opdelingen af dansk 2. Navnene kan jo pege i mange retninger, og beskrivelserne hjælper ikke rigtigt, for efter dem skal man lave det meste at det hele i begge de to forløb.

TEKST SOM GENSTAND OG SOM MIDDEL

Der kan drages mindst fire forskellige skelgennem faget dansk, og det er af fagbeskrivelserne ikke på nogen måde klart hvad det egentlig er for et af skellene man vil drage her. Man kan for det første skelne mellem den aktive og den passive sprogudøvelse, mellem at producere sprog og at modtage og forstå sprog. For det andet kan man skelne mellem om de tekster der læses (eller skrives) er skønlitteratur eller faglitteratur. For det tredje kan man skelne mellem praksis og

teori, altså mellem det at skrive eller læse fx skønlitteratur på den ene side, og så det at læse om hvordan man læser (eller skriver) litteratur på den anden side. Endelig for det fjerde kan man skelne mellem sproget i tale og sproget i skrift.

Man kan altså sige at der er $2 \times 2 \times 2 \times 2 = 16$ forskellige delelementer i faget dansk, og det ville være en god ide at tage hver ting til sin tid. Et af de vigtigste skel i danskundervisningen er nok det mellem teori og praksis, altså det at lære eleverne at skelne mellem at bruge en tekst som genstand for analyse, og at bruge den som middel enten til oplysning, viden, erkendelse eller kommunikation. Men det skal drages overhovedet ikke i den fagbeskrivelse der ligger her. Prøv at se et eksempel:

UNDERVISNINGENS INDHOLD I FORLØBET DANSK SPROG/KOMMUNIKATION

Der arbejdes mundtligt og skriftligt overvejende med faglitterære tekster fortrinvis fra genrerne, lovtekster, debattekster, journalistiske tekster og reklamer. Kursisternes egne tekster skal inddrages i størst muligt omfang i undervisningen med henblik på deltagernes egen udtryksevne.

Undervisningen omfatter: Kommunikationstyper.

Der arbejdes med meddelelsessituationen, herunder afsender og modtagerforhold afpasset efter forskellige målgrupper og formål. I sammenhæng hermed inddrages forskellige sproglige virkemidler.

Hvad er meningen her? Skal kursisterne til at skrive love, eller måske digte dem mundtligt? Eller er meningen at de skal analysere love? Hvad vil det sige at arbejde med meddelelsessituationen, skal den ene spille salgsagent og den anden kunde, den ene konge og den anden undersåt for at man kan »arbejde med« kommunikationssituationen? Eller skal man analysere tekster evt. om samme emne i forskellige genrer og forskellige

kommunikationssituationer? Skal de sproglige virkemidler findes og analyseres i andre tekster, eller skal de kendes og bruges af kursisterne selv når de skriver?

– Og sådan er det faktisk hele vejen. Der er kun få steder taget stilling til hvilken af de 16 deldiscipliner der er tale om, og der tales de fleste steder om dem alle, og derfor ikke om nogen af dem.

DE RØDE FOR SIG OG DE NEDERSTE LIDT LANGSOMMERE
I det hele taget kan man undre sig over hvad der er kriteriet for hvad der beskrives på et givet sted, og hvad ikke. I hvert af de tre forløb, grunddansk, dansk sprog/kommunikation og dansk litteratur, deles der ind i Undervisningen omfatter: og I arbejdet hermed inddrages: Men det er ikke til at forstå hvorfor skriftligt arbejde står under Undervisningen omfatter under dansk litteratur, mens Skriftlig opfølgning af tekstlæsningen står under I arbejdet inddrages, hvad er forskellen på de to ting? Og hvilken forskel gør det at de står to forskellige steder?

Det er også karakteristisk for selve den prosa som bekendtgørelsen er skrevet i, at emnerne er ordnet ikke blot efter princippet: »de røde for sig og de lange for sig« men snarere efter princippet: »de røde for sig og de nederste lidt langsommere«. Fx er der i kapitlet om hvad dansk sprog/kommunikation omfatter, følgende overskrifter: Kommunikationstyper, Informationsøgning, problemet er at de ikke er på samme niveau: Kommunikationssituationen er betegnelsen for et meget generelt teoretisk emne, mens informationsøgning betegner en enkelt fase i den arbejdsproces som det er at producere tekster.

Under i arbejdet inddrages står der så: Læsning, Samtale/diskussion, Mundtlig og skriftlig fremstilling, Sproglige virkemidler, Billedanalyse, Vurdering, Mødeteknik, Kommu-

nikative hjælpemidler, Dataindsamling, Massekommunikation.

Havde det ikke været meget rimeligt om man havde indviet lærerne og kursisterne i at sproglige virkemidler læres i mundtlig og skriftlig fremstilling, eller at billedanalyse er analyse af billeder på samme måde som læsning er analyse af sproglige tekster. Og hvad er egentlig forskellen på samtale/diskussion, mødeindkaldelser med opstilling af dagsorden samt debatindlæg (som står under Mundtlig og skriftlig fremstilling) og så mødeteknik? Hvorfor står der det samme 3 forskellige steder under det samme forløb?

I dansk sprog/kommunikation skal der opgives 100 sider og en hel faglitterær tekst, fx om olieudvinding i Nordsean. Hvorfor læses der dog ikke noget teori om sprog og kommunikation, altså en sproglære. I geografi læser man geografibøger, i fysik fysikbøger, og i dansk læser man lærebøger i sprog og kommunikation. Man kan jo også læse om hvordan man læser. Og disse emner indgår jo med vægt i fagbeskrivelsen.

DANSK SPROG/KOMMUNIKATION ELLER DANSK LITTERATUR

Særlig må man jo spørge om hvad forskellen egentlig er på dansk sprog/kommunikation og dansk litteratur. Dansk litteratur omfatter således: Mundtligt arbejde, skriftligt arbejde, og i arbejdet hermed inddrages: tekstdebat, tekstfremførelse tema- og emnediskussion, skriftlig opfølgning af tekstlæsningen, fri skriftlig formulering, kreativ skrivning. Det er jo præcis det samme som sker under dansk sprog/kommunikation. Man skal måske have den lille røde tekst som genstand og den faglitterære tekst i klasseværelset som middel? Det var da meget rart at vide det. Og sker udarbejdelsen af kursisternes egne tekster om de litterære tekster (tekster med de litterære tekster som genstand) ikke efter de principper som er lært i dansk

sprog/kommunikation? Og burde det ikke være samme undervisning?

Man kan også undre sig over at dansk sprog/kommunikation har 3 + 10 overskrifter, mens dansk litteratur har 3 + 15 overskrifter. Skal fagene vægtes i dette forhold? De emner som har næsten gentaget formulering i de to fag, fx debat, skal de vægtes dobbelt?

Hvis man prøver at trænge ind bag den sproglige sløring der ligger i disse formuleringer, ser beskrivelsen af faget dansk egentlig meget fornuftigt ud. Det er svært helt at se om vægtingen er fornuftig; for skal antallet af linjer i beskrivelsen modsvares af uger i undervisningen, ser det ikke så fornuftigt ud; men det er næppe meningen.

Man kan endelig også undre sig over at der skelnes mellem værk læsning, temalæsning, genrelæsning, kronologisk læsning, periodelæsning, læsning af forfatterskab, perspektivering i samfundsmæssig og litteratur- og kulturhistorisk retning, når der i alt skal læses 4 hovedværker og 100 sider. Er det ikke at stikke kursisterne blår i øjnene og lærerne grå hår i hovedet?

PRØVERNE

Det er en god ide at lave et grundkursus med intern stopprøve og en endelig eksamen med ekstern censur. Men man kan undre sig over hvorledes den endelige prøve skal foregå. Der er en prøve i retsstavning og en mundtlig og skriftlig fremstilling; denne sidste udgøres af en skriftlig projektopgave og en mundtlig prøve. Den mundtlige prøve består så dels af samtale/diskussion af projektopgaven, dels prøve i en ukendt tekst fra det område som projektopgaven ikke har dækket.

Det forekommer helt urimeligt at stavprøven giver en karakter med samme vægt som alt det andet arbejde tilsammen, det forekommer også helt urimeligt af 3 forskellige eksaminationer slås sammen til én karakter. Endelig er der slet

ikke noget forhold mellem al den tid der har været brugt på litteraturlæsning, og så den ringe vægt den har ved eksamen.

Det havde været rimeligere at henlægge statsprøven til den interne stoppørve efter første forløb. Så kunne prøven efter andet trin i dansk bestå af en prøve i tekstning af både fiktive og ikke-fiktive tekster, og en prøve i skriftlig fremstilling (og også i mundtlig fremstilling, ideen om fremlæggelse af en projektrapport er udmærket og fungerer godt andre steder i uddannelsessystemet).

ORDENTLIG DANSK

Mine kommentarer om sproget i bekendtgørelsen er ikke kun pjat. For det første er det jo mærkeligt hvordan man skal lære at kommunikere godt efter en vejledning der er komplet ulæselig. For det andet er der jo ikke meget vejledning at hente for lærere og elever i en tekst som ikke skelner mellem sprog som genstand og middel, men gentager de samme ting forskellige steder. Vejledningen i dansk bør være på ordentlig dansk.

SPD laver kursus i Randers 30. okt. 1989

Vederhæftig og kreativ skriftlig fremstilling.

- om det engagerede, kvalificerede og autentiske skriftlige udtryk.

I samarbejde med Amtscentralen i Randers og DLF laver SPD til efteråret et kursus om vederhæftig og kreativ skrivning med Ole Tøgeby som instruktør. På kurset skal man arbejde videre med ideerne om skriftlig arbejde som er udformet i SPROGBOGEN, som er udkommet på Dansk lærerforeningens forlag på foranledning af SPD.

På kurset vil der blive arbejdet med:

Hvordan gør man når man skriver og hvordan laver man gode tekster?
De 5 faser i den skabende proces: samle, ordne, formulere, huske og fremføre, vil blive belyst

Og vi vil komme ind på kravene til den vederhæftige og kreative tekst, som er

- at den på en ene side må være: relevant, regelret, korrekt, troværdig og sand,
- og på den anden side må være: gripende, ophævede, ændrende, formulerende og ordnende.

Nærmere oplysninger om kurset kan fås hos:

SPD
Mogens Skov
01 42 77 65

Studievejlederforeningen

Studievejlederforeningens årsberetning 1989

1. BESTYRELSEN:

Har nu i endnu et år bestået af Eigil Peter Hansen, Heide Lorenzen, Per Ridderberg og Lars Rønnev. Vi har holdt 6 møder, herunder - trykket af tidernes ugunst - et par telefonmøder, 3.2, 17.4, 28.8, 8., 10., 27.11 samt 3.2.

2. MEDLEMSAKTIVITETER:

Disse har i det forløbne år været meget beskedne. Der har, hvad vi skal være de sidste til at beklage, ikke været »sager«, hvor medlemmer er kommet i klemme på den ene eller anden måde. Vi har heller ikke været særligt udfarende, men har i det væsentlige koncentreret os om at varetage medlemmernes interesser i de institutionaliserede sammenhænge, hvor vi sidder af samme grund. Det gælder således en kontakt til Region Øst m.h.p. at lave et kursus med egentligt vejlederlevant indhold i næste omgang. Vi har hidtil være lidt tilbageholdende med den slags, idet vi jo for det meste får mere uddannelse i tjenestetiden end ikke-studievejledere. På den anden side tiltræder vi heller ikke vore jobs som studievejledere med en færdig eksamen i baglommen, men skal først til at lære efter tiltrædelsen.

3. ØKONOMI:

I årsberetningen sidste år udtalte vi en hensigt om at »overvintre« på nedskåret budget. Det har vi også gjort, som ovenfor nævnt; det har betydet, at vi har tæret på ressourcerne: Som det også fremgår af

regnskabet, overfører vi et beløb til næste år, der er omkring treethalvt tusind mindre end sidste år. Men da vi vurderer, at efter os kommer syndfloden, er der jo heller ingen grund til at samle guld. Og iøvrigt ser fremtiden lysere ud.

4. DAUF

Her er der sket noget: Vi har forladt kriterieret og genoptaget samlivet, med de fordele, det indebærer, i retning af mere rundelige husholdningspenge, hyggeligt samkvem i familiens skød, etc. I årets løb har der været 3-4 møder af forskellig slags mellem de faglige slutninger (FS) og hovedstyrelsen (HS).

Man har drøftet muligheden af en reorganisering af sammenslutningernes arbejde, parallelt med kursusrvksomheden, men de fleste var imod, idet man ikke så nogen fordel i at kalkere en dårlig struktur; så hellere få den ændret.

KURSUS-nyt har været meget diskutert: Det er blevet et meget flot og spændende blad, som desværre ikke kommer ret tit, og derfor bliver mindre velegnet til sit formål, nemlig at være meddelelsesorgan fra os - og andre FS-bestyrelser - til medlemmerne. Forskellige formler for fusionering med A&U har været på tale (måske ender vi som et industrilokomotiv, der drøner ud mod det indre marked!), sampak, indlæg m.m.m. P.t. er der tegn på, at den endnu siddende centralredaktion ikke holder så længe endnu. Men i skrivende stund er der endnu nogle dage